

ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1958

Vyhlášené: 30.12.1958 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1969 do: 30.04.1990

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

91

Vyhláška predsedu vlády

z 28. decembra 1958,

**ktorou sa uverejňuje opatrenie Ústrednej rady odborov o organizácii a
vykonávaní nemocenského poistenia zamestnancov**

Predseda vlády vyhlasuje podľa § 63 ods. 1 zákona č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov pripojené opatrenie Ústrednej rady odborov z 22. decembra 1958 o organizácii a vykonávaní nemocenského poistenia zamestnancov vydané so súhlasom vlády Československej republiky.

Široký v. r.

**Opatrenie Ústrednej rady odborov z 22. decembra 1958 o organizácii a vykonávaní
nemocenského poistenia zamestnancov**

Ústredná rada odborov ustanovuje so súhlasom vlády Československej republiky podľa § 63 ods. 1 zákona č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov (ďalej len „zákon“):

**Prvá časť
Úvodné ustanovenia**

§ 1

Organizácia a vykonávanie nemocenského poistenia zamestnancov sa upravuje podľa zásady, že nemocenské poistenie spravujú pracujúci združenia v Revolučnom odborovom hnutí a sami v ňom rozhodujú.

§ 2

Nemocenské poistenie pracovníkov a občanov postavených im v nemocenskom poistení na roveň (ďalej len „nemocenské poistenie“) sa vykonáva v závodoch a na orgánoch Revolučného odborového hnutia určených v ďalších častiach tohto opatrenia.

§ 3

Prostriedky určené na vykonávanie nemocenského poistenia sú v štátnom socialistickom vlastníctve; príjmy a výdavky sú súčasťou štátnych príjmov a výdavkov.

§ 4

Kde sa v tomto opatrení hovorí o zamestnancoch, rozumejú sa tým pracovníci, na ktorých sa vzťahujú predpisy o nemocenskom poistení zamestnancov.

§ 5

(1) Závodom sa na účely nemocenského poistenia rozumejú pracoviská, pre ktoré sa volí závodný výbor základnej organizácie odborového sväzu (ďalej len „závodný výbor“).

(2) Malým závodom sa na účely nemocenského poistenia rozumie pracovisko, pre ktoré sa závodný výbor nevolí a na zamestnancov ktorého sa pritom nevzťahuje ani pôsobnosť iného závodného výboru.

(3) Závodmi, prípadne malými závodmi sa rozumejú nielen podniky a závody výrobné a obchodné, ale aj úrady, súdy, zariadenia štátnej správy, iné zariadenia, dobrovoľné a iné organizácie, ako aj súkromné hospodárstva a domácnosti.

§ 6

(1) V závode sa vykonáva, pokiaľ osobitné predpisy neustanovujú inak, nemocenské poistenie

- a) zamestnancov závodu, nech už pracujú v závode alebo na vysunutom pracovisku alebo boli vyslaní na prácu mimo závodu,
- b) zamestnancov závodu, ktorí nevykonávajú prácu pre nemoc alebo z iného dôvodu, pokiaľ pracovný pomer k závodu trvá,
- c) bývalých zamestnancov závodu, pokiaľ podľa platných predpisov sú ešte oprávnení požadovať dávky nemocenského poistenia zo svojho poistenia v závode,

- d) rodinných príslušníkov zamestnancov uvedených pod písm. a) až
c) (§ 41 zákona).

(2) Nemocenské poistenie zamestnancov malých závodov (§ 5 ods. 2) a iných občanov, poistenie ktorých nemožno vykonávať v žiadnom závode, sa vykonáva v okresných správach nemocenského poistenia; pritom platia odchýlky určené v šiestej časti.

Druhá časť

Orgány nemocenského poistenia a ich úlohy

§ 7

Orgány v závode

(1) Závodný výbor riadi vykonávanie nemocenského poistenia v závode a dbá na to, aby sa uskutočňovalo podľa platných predpisov v súlade so záujmami pracujúcich a aby sa s jeho prostriedkami riadne hospodáril.

(2) Ako orgán závodného výboru pri vykonávaní nemocenského poistenia pôsobí komisia národného poistenia. Ak sú v závode zriadené dielenské výbory Revolučného odborového hnutia, pôsobia pri vykonávaní nemocenského poistenia ako ich orgány aj dielenské komisie národného poistenia. Tieto orgány rozhodujú najmä o dávkach podľa ďalších ustanovení opatrenia a podľa predpisov o dávkach.*) Ak nie je komisia národného poistenia (dielenská komisia národného poistenia) zriadená, vykonáva jej pôsobnosť závodný (dielenský) výbor priamo.

(3) Odborové orgány uvedené v predchádzajúcich odsekoch vykonávajú v závode aj pôsobnosť, ktorá Revolučnému odborovému hnutiu patrí pri súčinnosti a kontrole v starostlivosti o zdravie a v sociálnom zabezpečení.**)

(4) O zriaďovaní komisií národného poistenia uvedených v odseku 2 a o spôsobe konania a uznášania odborových orgánov v závode vo veciach nemocenského poistenia platia organizačné smernice Revolučného odborového hnutia. Výdavky spojené s činnosťou orgánov podľa predchádzajúcich odsekov uhrádza závodný výbor z vlastných prostriedkov.

(5) Pri vykonávaní nemocenského poistenia v závode závod spolupôsobí podľa ustanovení v ďalších častiach opatrenia a v predpisoch o dávkach.*)

§ 8

Správa nemocenského poistenia

(1) Úlohy, ktoré patria Revolučnému odborovému hnutiu v nemocenskom poistení a uskutočňujú sa mimo závodov, plní Správa nemocenského poistenia (ďalej len „Správa“) zriadená Ústrednou radou odborov.***)

(2) Správa sa podieľa ako orgán Revolučného odborového hnutia aj na úlohách, ktoré Revolučnému odborovému hnutiu patria pri súčinnosti a kontrole v starostlivosti o zdravie a v sociálnom zabezpečení.

(3) Správa je oprávnená vo svojom mene nadobúdať práva a zaväzovať sa, vystupovať pred súdmi a inými štátnymi orgánmi, žalovať a byť žalovaná.†)

(4) Pôsobnosť Správy vykonávajú:

- okresné správy nemocenského poistenia zriadené pre okresy (ďalej len „okresná správa“),
- krajské správy nemocenského poistenia zriadené pre kraje (ďalej len „krajská správa“),
- Česká správa nemocenského poistenia (ďalej len „Česká správa“) so sídlom v Prahe,

- Slovenská správa nemocenského poistenia (ďalej len „Slovenská správa“) so sídlom v Bratislave,
- Ústredná správa nemocenského poistenia (ďalej len „Ústredná správa“) so sídlom v Prahe.

(5) Okresné a krajské správy v Českej socialistickej republike sú podriadené Českej správe, v Slovenskej socialistickej republike Slovenskej správe, pričom okresné správy sú priamo podriadené krajským správam.

(6) Náklady na činnosť Českej správy a okresných a krajských správ v Českej socialistickej republike sa uhrádzajú z rozpočtu Českej správy. Náklady na činnosť Slovenskej správy a okresných a krajských správ v Slovenskej socialistickej republike sa uhrádzajú z rozpočtu Slovenskej správy. Náklady na činnosť Ústrednej správy sa uhrádzajú z rozpočtov Českej správy a Slovenskej správy.

§ 9 **Okresná správa**

(1) Okresná správa je riadiacim a kontrolným orgánom nemocenského poistenia v okrese, pre ktorý je zriadená. Pritom v okruhu svojej pôsobnosti najmä

- a) riadi vykonávanie nemocenského poistenia;
- b) zabezpečuje na úseku nemocenského poistenia jednotný postup a dodržiavanie socialistickej zákonnosti;
- c) vybavuje pripomienky, sťažnosti a dotazy občanov a organizácií;
- d) vyvíja informačnú a inštruktážnu činnosť a školí odborový aktív o otázkach nemocenského poistenia, starostlivosti o zdravie a sociálneho zabezpečenia;
- e) kontroluje vykonávanie nemocenského poistenia a hospodárenie s jeho prostriedkami v závodoch;
- f) rozhoduje o odvolaniach proti rozhodnutiam orgánov nemocenského poistenia v závodoch v dávkových veciach nemocenského poistenia;
- g) rozhoduje o otázkach poistného pomeru (§ 43 ods. 1);
- h) ukladá platenie prirážky k poistnému nemocenského poistenia podľa § 27;
- i) obhajuje záujmy nemocenského poistenia a zastupuje Správu; koná v týchto veciach so štátnymi orgánmi a organizáciami;
- j) vykonáva nemocenské poistenie pracovníkov malých závodov;
- k) plní ďalšie úlohy, ktoré na ňu v rámci svojej pôsobnosti preniesla Česká správa alebo Slovenská správa.

(2) Okresná správa je príslušná pre závody a malé závody, ktoré majú sídlo v obvode jej pôsobnosti.

(3) Okresná správa v rámci pôsobnosti, ktorá Revolučnému odborovému hnutiu patrí pri súčinnosti a kontrole v starostlivosti o zdravie a v sociálnom zabezpečení, prerokúva tieto otázky s príslušnými orgánmi okresného národného výboru a inými orgánmi a spoločenskými organizáciami v okrese a spolupôsobí vo veciach starostlivosti o zdravie a sociálneho zabezpečenia a pri ich kontrole.

(4) Na čele okresnej správy je správna komisia a vedúci.

(5) Správna komisia sa skladá z volených zástupcov odborových zväzov pôsobiacich v okrese. Zo svojho streda si volí predsedu a podpredsedu. Správna komisia prerokúva otázky zásadnej

povahy, plány činnosti a správy o výsledkoch činnosti, ako aj otázky, prerokovanie ktorých si vyžiada, a otázky, ktoré jej vedúci predloží. Správna komisia rozhoduje:

- a) o odvolaniach proti rozhodnutiam vo veciach nemocenského poistenia [odsek 1 písm. f)];
- b) o opatreniach na odstránenie tvrdostí podľa § 63 ods. 3 zákona, pokiaľ toto rozhodovanie je v jednotlivých prípadoch zverené okresnej správe.

(6) Vedúcich okresných správ na území Českej socialistickej republiky a ich zástupcov poveruje touto funkciou a odvoláva ich z nej riaditeľ Českej správy, na území Slovenskej správy. Vedúci koná za okresnú správu a môže tým poveriť aj iných pracovníkov okresnej správy. Vedúci pozastaví vykonanie uznesenia správnej komisie, ak predpokladá, že je protiprávne, a predloží ho bez meškania krajskej správe; jej stanovisko je pre okresnú správu záväzné.

§ 9a

Krajská správa

(1) Krajská správa je riadiacim a kontrolným orgánom nemocenského poistenia v kraji, pre ktorý je zriadená. Pritom v okruhu svojej pôsobnosti najmä

- a) stará sa o riadne vykonávanie nemocenského poistenia a riadi činnosť okresných správ;
- b) zabezpečuje v nich na úseku nemocenského poistenia jednotný postup a dodržiavanie socialistickej zákonitosti;
- c) vyvíja informačnú a inštruktážnu činnosť a organizuje a vykonáva školenie pracovníkov Správy a odborového aktívu o otázkach nemocenského poistenia, starostlivosti o zdravie a sociálneho zabezpečenia;
- d) kontroluje vykonávanie nemocenského poistenia a hospodárenia s jeho prostriedkami na okresných správach i v závodoch;
- e) rozhoduje o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných správ [§ 9 ods. 1 písm. f) až h)];
- f) obhajuje záujmy nemocenského poistenia a zastupuje Správu, koná v týchto veciach so štátnymi orgánmi a organizáciami;
- g) vedie register závodov, v ktorých sa vykonáva nemocenské poistenie, a evidenciu malých závodov;
- h) vyberá, predpisuje a vymáha poistné a penále, vyberá a vymáha prirážku k poistnému;
- i) spracúva a kontroluje výkazy predkladané závodmi, spravuje prostriedky nemocenského poistenia, na základe zistených závad predpisuje závodom a malým závodom na úhradu sumy, o ktoré boli tieto prostriedky skrátené, a vymáha ich od nich; zisťuje aj iné škody vzniknuté pri vykonávaní nemocenského poistenia a vymáha ich náhrady;
- j) vedie účtovníctvo nemocenského poistenia a zostavuje predpísané účtovné výkazy;
- k) pripravuje podklady pre zostavenie rozpočtu nemocenského poistenia a kontroluje jeho plnenie;
- l) plní ďalšie úlohy, ktoré na ňu v rámci svojej pôsobnosti preniesla Česká správa alebo Slovenská správa.

(2) Krajská správa je príslušná pre okresné správy, závody a malé závody, ktoré majú sídlo v obvode jej pôsobnosti.

(3) Krajská správa v rámci pôsobnosti, ktorá Revolučnému odborovému hnutiu patrí pri súčinnosti a kontrole v starostlivosti o zdravie a v sociálnom zabezpečení, prerokúva tieto otázky s príslušnými orgánmi národných výborov i s inými orgánmi a spoločenskými organizáciami v kraji a spolupôsobí vo veciach starostlivosti o zdravie a sociálneho zabezpečenia a pri ich kontrole.

(4) Na čele krajskej správy je správna komisia a vedúci.

(5) Správna komisia sa skladá z volených zástupcov odborových zväzov pôsobiacich v kraji. Zo svojho streda si volí predsedu a podpredsedu. Správna komisia prerokúva otázky zásadnej povahy, plány činnosti a správy o výsledkoch činnosti, ako aj otázky, prerokovanie ktorých si vyžiada, a otázky, ktoré jej vedúci predloží. Správna komisia rozhoduje:

- a) o odvolaniach proti rozhodnutiam vo veciach nemocenského poistenia [§ 9 ods. 1 písm. f) až h)];
- b) o opatreniach na odstránenie tvrdostí podľa § 63 ods. 3 zákona, pokiaľ toto rozhodovanie je v jednotlivých prípadoch zverené krajskej správe.

(6) Vedúcich krajských správ na území Českej socialistickej republiky a ich zástupcov poveruje touto funkciou a odvoláva ich z nej riaditeľ Českej správy, na území Slovenskej socialistickej republiky riaditeľ Slovenskej správy. Vedúci koná za krajskú správu a môže tým poveriť aj iných pracovníkov krajskej správy, prípadne aj vedúceho niektorej okresnej správy v obvode svojej pôsobnosti. Vedúci pozastaví vykonanie uznesenia alebo rozhodnutia správnej komisie, ak predpokladá, že je protiprávne, a predloží ho bez meškania nadriadenej Českej správe alebo Slovenskej správe; jej stanovisko je pre krajskú správu záväzné.

(7) Na území hlavného mesta Prahy patrí pôsobnosť krajskej správy Pražskej správe nemocenského poistenia (ďalej len „Pražská správa“); na území hlavného mesta Slovenska Bratislavy patrí táto pôsobnosť Bratislavskej správe nemocenského poistenia (ďalej len „Bratislavská správa“). Kde sa v predpisoch o nemocenskom poistení hovorí o krajskej správe, rozumie sa tým aj Pražská správa a Bratislavská správa. Pražskej správe a Bratislavskej správe patrí v obvodoch mesta aj pôsobnosť okresných správ; vykonávajú pritom aj nemocenské poistenie pracovníkov malých závodov. Za tým účelom sa pre jednotlivé mestské obvody v Prahe a v Bratislave zriaďujú obvodné komisie.

§ 10

Vrcholné orgány nemocenského poistenia

(1) Ústredná rada odborov vykonáva funkciu vrcholného orgánu nemocenského poistenia ustanovenú v § 54 zákona jednak priamo, jednak prostredníctvom vrcholných národných všeodborových orgánov a Českej správy, Slovenskej správy a Ústrednej správy.

(2) Ústredná rada odborov

- a) prerokúva zásady základných koncepcií, výhľadov a perspektív nemocenského poistenia, starostlivosti o zdravie a sociálneho zabezpečenia a zaujíma k nim stanoviská;
- b) prerokúva zásady federálnych právnych úprav v odbore nemocenského poistenia, starostlivosti o zdravie a sociálneho zabezpečenia a zaujíma k nim stanoviská;
- c) vydáva na základe zákonných splnomocnení právne predpisy o nemocenskom poistení;
- d) prerokúva správy o stave a vývoji nemocenského poistenia, starostlivosti o zdravie a sociálneho zabezpečenia a prijíma k nim závery;
- e) rokuje o otázkach, prerokovanie ktorých si vyžiada;
- f) vymenúva a odvoláva riaditeľa Ústrednej správy a jeho zástupcu.

(3) Vrcholné národné všeodborové orgány

- a) prerokúvajú koncepčné otázky nemocenského poistenia, starostlivosti o zdravie a sociálneho zabezpečenia vo svojej oblasti a zaujímajú k nim stanoviská;
- b) prerokúvajú návrhy na úpravy nemocenského poistenia, starostlivosti o zdravie a sociálneho zabezpečenia a zaujímajú k nim stanoviská;

- c) prerokujú a schvaľujú návrhy plánov a rozpočtov nemocenského poistenia a výsledky jeho hospodárenia;
- d) rokujú o otázkach, prerokovanie ktorých si vyžadajú;
- e) vymenúvajú a odvolávajú riaditeľa Českej správy a riaditeľa Slovenskej správy a ich zástupcov a členov správnych zborov Českej správy a Slovenskej správy z radov odborníkov navrhnutých vedeckými a odbornými inštitúciami.

§ 10a

Česká správa a Slovenská správa

(1) Úlohy Správy, ktoré presahujú pôsobnosť krajských a okresných správ, vykonáva v Českej socialistickej republike Česká správa, v Slovenskej socialistickej republike Slovenská správa. Česká správa a Slovenská správa je v oblasti svojej pôsobnosti riadiacim a kontrolným orgánom nemocenského poistenia.

(2) Pri výkone svojej pôsobnosti Česká správa a Slovenská správa najmä

- a) riadi nemocenské poistenie a činnosť všetkých podriadených organizačných zložiek Správy;
- b) plní výskumné úlohy v nemocenskom poistení, vykonáva rozborý jeho stavu a vývoja a zúčastňuje sa na perspektívnych štúdiách o jeho rozvoji, na spracovaní dlhodobých výhľadov a na príprave návrhov zásadných úprav;
- c) v rámci pôsobnosti, ktorá Revolučnému odborovému hnutiu patrí pri súčinnosti a kontrole v starostlivosti o zdravie a v sociálnom zabezpečení, sleduje z hľadiska záujmov pracujúcich ich uskutočňovanie a spolupôsobí v týchto veciach a pri ich kontrole; podieľa sa aj na výskumných úlohách týkajúcich sa týchto odborov a iných súvisiacich otázok životnej úrovne a sociálnej politiky;
- d) vykonáva z hľadiska záujmov pracujúcich rozborý a hodnotenie stavu a vývoja nemocenského poistenia, starostlivosti o zdravie a sociálneho zabezpečenia, vypracúva návrhy na opatrenia a úpravy v týchto otázkach, vyjadruje sa k návrhom podávaným inými orgánmi vrátane návrhov právnych predpisov, pripravuje podklady pre rokovanie o týchto otázkach a zúčastňuje sa na ich prerokovaní vrátane medzinárodných stykov;
- e) dozerá na správne uskutočňovanie nemocenského poistenia a na dodržiavanie socialistickej zákonnosti pri jeho vykonávaní; v rámci tejto pôsobnosti je oprávnená mimoriadne zrušiť právoplatné rozhodnutie nižšieho orgánu nemocenského poistenia, ak ním bol porušený zákon a ak od nadobudnutia právoplatnosti doteraz neuplynulo viac ako tri roky; jej stanovisko je pre nižšie orgány záväzné;
- f) vydáva inštrukcie a metodické pokyny vo veciach nemocenského poistenia;
- g) prerokúva s príslušnými národnými orgánmi otázky nemocenského poistenia, ako aj otázky vyplývajúce zo súčinnosti a kontroly Revolučného odborového hnutia v starostlivosti o zdravie a v sociálnom zabezpečení;
- h) prerokúva zásady a plán kúpeľnej starostlivosti s príslušnými orgánmi zdravotníckej správy, dojednáva hospodárske zmluvy o poskytovaní kúpeľnej starostlivosti, organizuje rozdeľovanie poukazov na ňu a kontroluje jej poskytovanie pracovníkom a ich rodinným príslušníkom;
- i) organizuje a vyvíja propagačnú, informačnú a publikačnú činnosť a vydáva odborný časopis pre otázky nemocenského poistenia a pre súvisiace otázky, ktorý je súčasne jej vestníkom; stará sa o výchovu a školenie funkcionárov a pracovníkov Správy vo veciach nemocenského poistenia, starostlivosti o zdravie a sociálneho zabezpečenia a v súčinnosti s príslušnými orgánmi odborových zväzov aj o výchovu a školenie odborového aktívu;

- j) spravuje prostriedky nemocenského poistenia a vykonáva rozbory a kontrolu hospodárenia s nimi;
- k) zostavuje návrhy plánov a rozpočtov nemocenského poistenia, kontroluje ich plnenie a riadi a organizuje plánovaciú a rozpočtovú činnosť podriadených organizačných zložiek Správy;
- l) riadi a organizuje účtovnú službu nemocenského poistenia, sústreďuje jej výsledky a zostavuje predpísané správy a výkazy;
- m) zodpovedá za záväzky Správy, pokiaľ z opatrení alebo z iných právnych predpisov nevyplýva niečo iné.

(3) Na čele Českej správy a Slovenskej správy je správny výbor a riaditeľ.

(4) Správny výbor Českej správy a správny výbor Slovenskej správy sa skladá z volených zástupcov odborových zväzov činných v oblasti ich pôsobnosti, zo zástupcu Ministerstva financií a z odborníkov vymenúvaných vrcholným národným všeodborovým orgánom na návrh vedeckých a odborných inštitúcií. Zo svojho streda si správny výbor volí predsedu a podpredsedu. Správny výbor prerokúva otázky zásadnej povahy, plány ktorých si vyžiada, a otázky, ktoré mu riaditeľ predloží. Robí aj opatrenia na odstránenie tvrdostí podľa § 63 ods. 3 zákona.

(5) Riaditeľa Českej správy, riaditeľa Slovenskej správy a zástupcu riaditeľa vymenúva a odvoláva vrcholný národný všeodborový orgán príslušný pre oblasť jej pôsobnosti. Riaditeľ Českej správy a riaditeľ Slovenskej správy koná v rozsahu pôsobnosti tejto Správy za Správu a môže tým poveriť aj iných pracovníkov Správy. Pracovníkov Správy poveruje funkciou vedúceho a zástupcu vedúceho na krajských a okresných správach a odvoláva ich z nej. Riaditeľ Českej správy a riaditeľ Slovenskej správy zodpovedá príslušnému odborovému orgánu za riadne plnenie úloh Správy, ktorú riadi, a podriadených organizačných zložiek Správy.

(6) Na Českej správe a na Slovenskej správe pôsobí dozorný výbor zložený z volených zástupcov odborových zväzov činných v oblasti jej pôsobnosti. Dozorný výbor zo svojho streda si volí predsedu. Dozornému výboru patrí kontrola hospodárenia s prostriedkami nemocenského poistenia a schvaľovanie výsledkov hospodárenia.

§ 10b **Ústredná správa**

(1) Ústredná správa je spoločným orgánom nemocenského poistenia s pôsobnosťou pre celú Československú socialistickú republiku. V ústrednom meradle vykonáva taktiež pôsobnosť a činnosť, ktoré Správe patria v starostlivosti o zdravie a v sociálnom zabezpečení.

(2) Ústredná správa pri výkone svojej pôsobnosti

- a) spracúva koncepcie nemocenského poistenia, podieľa sa s príslušnými ústrednými orgánmi na príprave koncepcií sociálneho zabezpečenia, na prípravách riešenia súvisiacich otázok sociálnej politiky i starostlivosti o zdravie a vyjadruje sa k týmto otázkam a koncepciám;
- b) pripravuje, predkladá a prerokúva návrhy právnych úprav vo veciach nemocenského poistenia i v iných veciach spadajúcich do jej pôsobnosti a zúčastňuje sa na prerokúvaní právnych úprav navrhovaných inými orgánmi;
- c) koordinuje iniciatívne návrhy orgánov Revolučného odborového hnutia v oblasti nemocenského poistenia, starostlivosti o zdravie a sociálneho zabezpečenia;
- d) prerokúva zásadné otázky kúpeľnej starostlivosti;
- e) prerokúva zásady plánov a rozpočtov nemocenského poistenia a hospodárenia s jeho prostriedkami;

- f) je členom medzinárodných organizácií sociálneho zabezpečenia, zastupuje v nich nemocenské poistenie a rozvíja podľa vlastného plánu medzinárodné styky v týchto veciach;
- g) zúčastňuje sa na príprave, navrhovaní a dojednávaní medzištátnych dohovorov o sociálnej politike a o sociálnom zabezpečení (poistení) a spolupôsobí pri ich výklade.

(3) Na čele Ústrednej správy je správny výbor a riaditeľ.

(4) Správny výbor sa skladá z rovnakého počtu volených zástupcov správnych výborov Českej správy a Slovenskej správy. Správny výbor si zo svojho stredy volí predsedu a podpredsedu. Prerokúva otázky zásadnej povahy, plány činnosti a správy o činnosti Správy, otázky, prerokovanie ktorých si vyžiada, a otázky, ktoré mu riaditeľ predloží.

(5) Riaditeľa a jeho zástupcu vymenúva a odvoláva Ústredná rada odborov. Riaditeľ koná za Správu a môže tým poveriť aj iných pracovníkov Správy.

§ 11

Spoločné ustanovenia o orgánoch nemocenského poistenia

(1) Podrobnosti o zložení správnych komisií, správnych výborov, dozorných výborov, obvodných a dávkových komisií v organizačných zložkách Správy, o funkčnom období týchto orgánov, o spôsobe ich ustavovania, konania a uznášanía, o voľbe ich členov a predsedov a o ich odvolávaní upravuje rokovací poriadok Správy, ktorý vydá Ústredná správa. Rokovací poriadok upraví aj možnosť zriaďovania a ustavovania pomocných a pracovných skupín pre niektoré otázky a ďalšie podrobnosti potrebné pre riadnu funkciu Správy.

(2) Členstvo a predsedníctvo v orgánoch Správy uvedených v odseku 1, ako aj v odborových orgánoch nemocenského poistenia v závodoch je čestnou funkciou. O náhradách ušlého zárobku, cestovných a iných hotových výdavkov, ktoré vznikli členom a funkcionárom v súvislosti s výkonom funkcie v týchto orgánoch, platia ustanovenia predpisov o uvoľňovaní pracovníkov zo zamestnania na výkon funkcie v Revolučnom odborovom hnutí.*)

(3) Členovia a funkcionári orgánov nemocenského poistenia, ako aj pracovníci závodov a pracovníci Správy sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré majú zostať utajené a o ktorých sa dozvedeli v súvislosti s výkonom činnosti v nemocenskom poistení. Táto povinnosť trvá aj po skončení funkcie, prípadne pracovného pomeru.

(4) Všetky orgány nemocenského poistenia sú oprávnené v medziach svojej pôsobnosti vyžadovať podľa § 59 zákona od štátnych orgánov, ako aj od rozpočtových, hospodárskych a iných organizácií pomoc a bezplatné oznámenia potrebné pre vykonávanie nemocenského poistenia a jeho správu.

(5) Všetky orgány nemocenského poistenia si navzájom poskytujú všetku pomoc potrebnú na vykonávanie nemocenského poistenia. Túto pomoc im poskytujú na ich dožiadanie i ostatné orgány a zložky Revolučného odborového hnutia.

Tretia časť

Úlohy závodu pri vykonávaní nemocenského poistenia

§ 12

Úlohy a zodpovednosť závodu a jeho nadriadených orgánov

(1) Administratívne úlohy spojené s vykonávaním nemocenského poistenia v závodoch a s hospodárením jeho prostriedkami včítane výplaty peňažných dávok obstaráva závod (§ 5 ods. 1).

(2) Pri plnení svojich úloh podľa odseku 1 je závod povinný sa starať o prostriedky nemocenského poistenia rovnako ako o prostriedky vlastné.

(3) Vedúci závodu je osobne zodpovedný za plnenie úloh uvedených v predchádzajúcich odsekoch.

(4) Náklady vzniknuté závodu pri obstarávaní úloh pre nemocenské poistenie sú súčasťou vlastných nákladov závodu a neposkytuje sa za ne náhrada z prostriedkov nemocenského poistenia.

(5) Závod je povinný nahradiť škodu, ktorú spôsobil štátu (nemocenskému poisteniu) porušením alebo zanedbaním povinností určených v tejto časti opatrenia alebo iným svojím nesprávnym postupom.

(6) Ak nemá závod podľa organizačných predpisov, ktoré preň platia, potrebné oprávnenia, aby mohol plniť úlohy pre nemocenské poistenie, plní ich za neho organizačná zložka, ktorá je na to povolaná podľa príslušných predpisov; pritom pre túto zložku a pre jej vedúceho platia obdobne ustanovenia predchádzajúcich odsekov.

(7) Ústredné úrady a orgány, národné výbory, pokiaľ ide o závody nimi riadené, a iné orgány nadriadené závodom zabezpečujú, aby závody riadne plnili úlohy zverené im pri vykonávaní nemocenského poistenia a odstraňovali zistené závady. Vydávajú na to po prerokovaní s príslušným orgánom Revolučného odborového hnutia potrebné pokyny pre podriadené organizácie a starajú sa o sústavné zvyšovanie kvalifikácie hospodárskych pracovníkov vo veciach nemocenského poistenia.

§ 13

Register závodov, v ktorých sa vykonáva poistenie

(1) Závod je povinný sa prihlásiť na predpísanom tlačive na zápis do registra závodov na príslušnej krajskej správe nemocenského poistenia; prihlášku je závod povinný podať najneskoršie do 7 dní odo dňa, keď vznikol alebo keď sa stal závodom v zmysle § 5 ods. 1.

(2) Závod, jeho právny nástupca alebo ten, kto je poverený likvidáciou závodu, je povinný odhlásiť sa na predpísanom tlačive z registra závodov najneskoršie do 7 dní odo dňa zániku závodu alebo odo dňa, keď závod prestal byť závodom v zmysle § 5 ods. 1.

(3) Závod je ďalej povinný hlásiť do 7 dní každú zmenu svojho názvu, sídla, príslušnosti svojich zamestnancov k odborovému sväzu, zmenu dňa, ktorý je v závode určený pre výplatu mzdy, prípadne zmenu oprávnení na plnenie úloh pre nemocenské poistenie.

(4) Ak zanedbá závod povinnosti určené v predchádzajúcich odsekoch, môže mu krajská správa nemocenského poistenia predpísať platobným výmerom penále vo výške od 20 Kčs až do 200 Kčs.

§ 14

Evidencia o zamestnancoch

(1) Evidencia, ktorú závod vedie o zamestnancoch, slúži aj nemocenskému poisteniu a musí obsahovať tiež tieto údaje:

- a) meno, priezvisko a ďalšie osobné dáta zamestnanca a začiatok, prípadne koniec jeho pracovného pomeru;
- b) príjem zamestnanca za jednotlivé mzdové (výplatné) obdobia a jednotlivé zložky započítateľného zárobku pre určenie peňažných dávok nemocenského poistenia;

- c) mená a osobné dáta nezaopatrených detí, na ktoré sa zamestnancovi podľa platných predpisov poskytujú rodinné prídavky;
- d) údaje potrebné na určenie dĺžky neprerušeného zamestnania v tom istom podniku;
- e) dobu pracovnej neschopnosti zamestnanca pre nemoc (úraz) alebo materstvo;
- f) dobu výkonu vojenskej služby zamestnanca;
- g) vyplatené dávky nemocenského poistenia a povolenie kúpeľnej starostlivosti;
- h) neospravedlnené pracovné dni (smeny) zamestnanca;
- ch) záznam, či zamestnanec berie dôchodok, aký druh dôchodku a v akej výške, a iné údaje potrebné pre vykonávanie dôchodkového zabezpečenia.

(2) Zamestnanec je povinný oznámiť závodu údaje potrebné na vedenie tejto evidencie, prípadne predložiť o nich potrebné doklady.

(3) Bližšie predpisy o evidencii zamestnancov vydáva Štátny úrad štatistický a Ministerstvo financií v dohode s Ústrednou správou, prípadne Českou správou alebo Slovenskou správou a so zúčastnenými ústrednými úradmi.

§ 15

Účtovná a štatistická evidencia

(1) Závod je povinný viesť predpísanú účtovnú a štatistickú evidenciu o nemocenskom poistení.

(2) Závod je povinný predkladať v určených lehotách predpísané zúčtovanie o hospodárení s prostriedkami nemocenského poistenia v závode; podrobnosti určí Ústredná správa, prípadne Česká správa alebo Slovenská správa.

(3) Pre vedenie štatistickej evidencie a predkladanie štatistických výkazov o nemocenskom poistení platia predpisy vydané Štátnym úradom štatistickým v dohode s Ústrednou správou, prípadne Českou správou alebo Slovenskou správou a Ministerstvom zdravotníctva.

§ 16

Výplata dávok

(1) Dávky priznané odborovým orgánom vykonávajúcim nemocenské poistenie vypláca závod. Závod je povinný vyplácať dávky pravidelne a včas, v lehotách a spôsobom, ako ich určuje Ústredná správa, prípadne Česká správa alebo Slovenská správa.

(2) Vedúci závodu, prípadne pracovník oprávnený na jeho zastupovanie, pozastaví výplatu dávky, ak sa priznala v rozpore s platnými predpismi alebo v nesprávnej výške, a predloží vec na rozhodnutie závodnému výboru. Ak závodný výbor neuzná stanovisko vedenia závodu, závod predloží vec na posúdenie okresnej správy nemocenského poistenia. Jej stanovisko je záväzné pre závod i pre odborové orgány v závode.

§ 17

Mzdový účtovník

Bežné administratívne práce spojené s vykonávaním nemocenského poistenia v závode vykonáva mzdový účtovník, prípadne iný zamestnanec závodu s obdobnou pôsobnosťou (ďalej len „mzdový účtovník“). Mzdový účtovník je povinný zúčastniť sa konania odborových orgánov, ktoré v závode rozhodujú o dávkach; pri konaní má poradný hlas. Namiesto mzdového účtovníka môže sa konania zúčastniť s poradným hlasom vedúci účtárne.

§ 18**Kontrolné oprávnenia príslušných orgánov**

(1) Závod je povinný zariadiť, aby splnomocneným zástupcom odborových orgánov vykonávajúcich a spravujúcich nemocenské poistenie boli v závode kedykoľvek v pracovnom čase prístupné všetky záznamy a doklady potrebné na zistenie správnosti výpočtu poistného a výplaty dávok nemocenského poistenia a aby títo zástupcovia mohli konať vyšetrenia potrebné pre vykonávanie poistenia a pre uplatňovanie nárokov na náhradu vyplatených dávok a na náhradu škody.

(2) Splnomocnení zástupcovia sú povinní zachovávať štátne, hospodárske a služobné tajomstvo. Povinnosť zachovávať tajomstvá trvá aj po skončení splnomocnenia.

Štvrtá časť**Hospodárenie s prostriedkami nemocenského poistenia****§ 19****Správa prostriedkov nemocenského poistenia**

(1) Prostriedky určené na vykonávanie nemocenského poistenia spravujú orgány Revolučného odborového hnutia oddelene od vlastného imania Revolučného odborového hnutia.

(2) Závod vykazuje prostriedky nemocenského poistenia oddelene od vlastných prostriedkov závodu.

(3) Prostriedky nemocenského poistenia nemožno použiť na iné účely než na účely nemocenského poistenia.

(4) Na hospodárenie s prostriedkami nemocenského poistenia na Správe sa vzťahujú predpisy o rozpočtových organizáciách; Správa má pritom postavenie rozpočtovej organizácie.

§ 20**Príjmy a výdavky nemocenského poistenia**

(1) Príjmami nemocenského poistenia sú:

- a) poistné nemocenského poistenia (ďalej len „poistné“),
- b) prirážka k poistnému (§ 27),
- c) penále pre nezaplatenie poistného (§ 28),
- d) penále pre nesplnenie iných povinností uložených závodom (§ 13 ods. 4, § 24 ods. 5 a § 50 ods. 3),
- e) príjmy z nárokov na náhradu vyplatených dávok proti zamestnávateľom alebo iným osobám,
- f) iné príjmy (vrátené dávky a pod.).

(2) Výdavkami nemocenského poistenia sú:

- a) výdavky na peňažné dávky nemocenského poistenia a na rodinné prídavky,
- b) úhrady štátnej zdravotníckej správe za poskytnutú kúpeľnú starostlivosť,
- c) príspevky na výberovú rekreáciu Revolučného odborového hnutia a na detskú rekreáciu Revolučného odborového hnutia,
- d) príspevky na diétne stravovanie v nočných sanatóriách,
- e) náklady spojené s vykonávaním nemocenského poistenia na Správe,

f) iné výdavky (náklady školenia, inštruktáží a pod.).

§ 21

Poistné

(1) Poistné sa určuje ustanovenou sadzbou z úhrnu miezd všetkých zamestnancov toho istého zamestnávateľa. Mzdou sa rozumie mzda za prácu podľa predpisov o dani zo mzdy, pokiaľ nie je priamo zo zákona od tejto dane oslobodená.

(2) Sadzbu poistného určuje zákon, prípadne predpisy podľa neho vydané.

§ 22

Zamestnávateľ

(1) Poistné platí zamestnávateľ.

(2) Pokiaľ ide o úlohy zamestnávateľa vyplývajúce z predpisov o poistnom, rozumie sa zamestnávateľom závod v zmysle § 5 ods. 1. Ak nemá závod podľa organizačných predpisov, ktoré preň platia, potrebné oprávnenia, aby sám mohol plniť tieto úlohy, plní ich zaň organizačná zložka, ktorá je na to povolaná podľa príslušných predpisov; pritom pre túto zložku platí, čo je inak ustanovené pre závod.

§ 23

Zročnosť poistného

Poistné sa platí za jednotlivé kalendárne mesiace; je zročné v deň, ktorý je v závode určený na výplatu miezd a platov za príslušný mesiac. Ak nie je tento deň určený, je poistné zročné vždy prvého dňa každého kalendárneho mesiaca za všetky výplatné obdobia ukončené v predchádzajúcom mesiaci.

Vykazovanie, zúčtovanie a úhrada dávok a poistného

§ 24

(1) Dávky nemocenského poistenia, ktoré závod vyplatil (zúčtoval) podľa § 16, sa mu uhrádzajú z prostriedkov nemocenského poistenia spôsobom ďalej ustanoveným.

(2) Závod je povinný vykazať za každý kalendárny mesiac krajskej správe nemocenského poistenia, ktorá je preňho príslušná (§ 10 ods. 3 a 4), zúčtované dávky. Dávky poskytnuté neprávom, sumy prevyšujúce správnu výšku dávok a dávky, výplata ktorých nie je doložená, nemožno vykazovať a uhrádzať z prostriedkov nemocenského poistenia.

§ 25

(1) Ak je závod organizáciou, ktorá odvádza poistné do štátneho rozpočtu alebo do rozpočtu národného výboru ako súčasť odvodu z hrubého dôchodku alebo zisku**) alebo ako súčasť odvodu poľnohospodárskej dane,***) alebo je začlenený do takejto organizácie, vykazuje príslušnej krajskej správe na predpísanom výkaze dávok len zúčtované dávky.

(2) Závod predkladá výkaz dávok a vyberá si prostriedky na ich úhradu prostredníctvom pobočky Štátnej banky československej, v ktorej má účet prostriedkov nemocenského poistenia krajská správa nemocenského poistenia preňho príslušná. Výkaz dávok spolu so zodpovedajúcim prevodným príkazom je závod povinný predložiť tejto pobočke za každý kalendárny mesiac najneskôr v deň, ktorý je v závode určený na výplatu miezd a platov za mesiac, ktorého sa výkaz týka. Štátna banka československá nevykoná príkaz, ak nie je doložený výkazom dávok.

(3) Ak závod vybral neprávom úhradu na dávky, ktoré nesmie podľa § 24 ods. 2 vykazovať a uhrádzať, krajská správa nemocenského poistenia mu platobným výmerom*) predpíše poistné vo výške neprávom vybratej úhrady. Toto poistné je závod povinný uhradiť v plnej výške najneskôr do 15 dní od doručenia platobného výmeru priamo krajskej správe nemocenského poistenia v prospech účtu prostriedkov nemocenského poistenia.

(4) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov platia aj pre rozpočtové a príspevkové organizácie, v ktorých sa poistné vyrovnáva zodpovedajúcou úpravou ich rozpočtov.

§ 26

(1) Závod, na ktorý sa nevzťahuje § 25, je povinný sám vypočítať poistné za každý kalendárny mesiac a vykázať ho spolu s dávkami zúčtovanými za tento mesiac príslušnej krajskej správe nemocenského poistenia na predpísanom výkaze poistného a dávok.

(2) Výkaz poistného a dávok závod predkladá krajskej správe nemocenského poistenia prostredníctvom pobočky Štátnej banky československej, v ktorej má závod svoj účet. Súčasne predkladá tejto pobočke príkaz na úhradu rozdielu medzi poistným a dávkami v prospech účtu prostriedkov nemocenského poistenia spravovaného príslušnou krajskou správou nemocenského poistenia. Závod je povinný predložiť tieto doklady najneskôr v deň, ktorý je v závode určený na výplatu miezd a platov za mesiac, ktorého sa výkaz týka, prípadne ak tento deň nie je určený, najneskôr do 8 dní po uplynutí mesiaca, ktorého sa výkaz týka. Ak sú však dávky vyššie ako poistné, závod predkladá výkaz poistného a dávok pobočke Štátnej banky československej, v ktorej má účet príslušná krajská správa nemocenského poistenia, spolu s príkazom na úhradu rozdielu na farchu účtu prostriedkov nemocenského poistenia spravovaného krajskou správou nemocenského poistenia.

(3) Ak závod nemá účet v niektorej pobočke Štátnej banky československej, je povinný predložiť výkaz poistného a dávok priamo príslušnej krajskej správe nemocenského poistenia najneskôr do 8 dní odo dňa splatnosti poistného, a najneskôr do tej istej lehoty jej uhradiť rozdiel, o ktorý poistné prevyšuje dávky. Ak sú dávky vyššie ako poistné, krajská správa nemocenského poistenia uhradí sumu vyplývajúcu v prospech závodu do 8 dní odo dňa, keď jej bol doručený výkaz.

(4) Krajská správa nemocenského poistenia predpíše platobným výmerom závodu uvedenému v odseku 1 poistné, ak závod

- a) ho nevykázal vôbec alebo ho vypočítal a vykázal nesprávne nižšou sumou alebo
- b) neprávom odpočítal od poistného dávky, ktoré podľa § 24 ods. 2 nesmie vykazovať a uhrádzať, a neoprávnene tak skrátil odvod poistného.

Ak závod neposkytne podklady potrebné na zistenie správnej výšky poistného, ktoré mal odvieť, môže mu krajská správa nemocenského poistenia predpísať poistné podľa pomerov v obdobnom závode približne rovnako veľkom. Predpísané poistné je závod povinný uhradiť najneskôr do 15 dní odo dňa doručenia platobného výmeru v plnej výške krajskej správe nemocenského poistenia v prospech účtu prostriedkov nemocenského poistenia.

§ 27

Prirážka k poistnému

(1) Ak zariadenie závodu nevyhovuje podľa právoplatného rozhodnutia orgánu dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci, predpisom na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci alebo podľa právoplatného rozhodnutia orgánu štátnej zdravotníckej správy zdravotníckym predpisom alebo ak nie je podľa zistenia týchto orgánov inštalované alebo riadne v

prevádzke zariadenie na ochranu pracovníkov, okresná správa nemocenského poistenia uloží závodu platenie prirážky k poistnému.

(2) Prirážka sa ukladá až do 5 % úhrnu miezd určeného podľa § 21. Platí sa od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom došlo k rozhodnutiu alebo k zisteniu o nedostatkoch v zariadení závodu. Ak bola určená lehota na odstránenie nedostatkov, platí sa prirážka k poistnému od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom lehota bezvýsledne uplynula. Povinnosť platiť prirážku zaniká uplynutím posledného dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom boli odstránené nedostatky v zariadení závodu; preukaz o tom sa podáva potvrdením orgánu, ktorý o nedostatkoch rozhodol.

(3) Uloženú prirážku závod je povinný uhrádzať za každý kalendárny mesiac priamo príslušnej krajskej správe nemocenského poistenia v prospech účtu prostriedkov nemocenského poistenia.

(4) Pre prirážku k poistnému inak obdobne platia ustanovenia § 21 až 23 a § 28 až 34.

§ 28

Penále

(1) Ak závod neuhradil do 8 dní odo dňa splatnosti poistné, ktoré je podľa predchádzajúcich ustanovení povinný za jednotlivé kalendárne mesiace uhrádzať krajskej správe nemocenského poistenia, alebo neuhradil rozdiel medzi vykázaným poistným a vykázanými dávkami do 8 dní odo dňa splatnosti poistného, je povinný platiť penále vo výške 0,05 % za každý deň omeškania odo dňa splatnosti, najmenej však v jednom prípade meškania sumu 10 Kčs.

(2) S poistným predpísaným platobným výmerom (§ 25 ods. 3 a § 26 ods. 4) je závod povinný zaplatiť penále z predpísanej sumy vo výške 0,05 % za každý deň odo dňa, keď došlo k skráteniu poistného, prípadne odo dňa jeho pôvodnej splatnosti až do dňa, keď krajskej správe nemocenského poistenia bola platba zúčtovaná na jej účet, najmenej však sumu 10 Kčs za každý predpis.

(3) Ak závod v určenej lehote nezašle riadne vyplnený výkaz dávok (§ 25) alebo výkaz poistného a dávok (§ 26), môže mu krajská správa nemocenského poistenia predpísať platobným výmerom penále vo výške od 20 Kčs do 200 Kčs.

(4) Pre penále podľa predchádzajúcich odsekov, ako aj pre penále podľa iných ustanovení tohto opatrenia (§ 13 ods. 4, § 50 ods. 3) platia ustanovenia o vykazovaní nedoplatkov, o vykonateľnosti, vymáhaní, premlčaní a vracaní poistného (§ 29 až 34).

§ 29

Výkaz nedoplatkov poistného

Pohľadávky na poistnom a na penále môže krajská správa nemocenského poistenia vykazať závodu výkazom nedoplatkov poistného.

§ 30

Vykonateľnosť

Platobný výmer na pohľadávky podľa predchádzajúcich ustanovení je vykonateľný bezo zreteľa na právoplatnosť, ak od jeho doručenia uplynulo 15 dní; výkaz nedoplatkov poistného je vykonateľný, len čo sa doručil. Doložku vykonateľnosti pripojí krajská správa nemocenského poistenia.

Vymáhanie poistného

§ 31

(1) Vykonateľný platobný výmer alebo vykonateľný výkaz nedoplatkov poistného je právoplatným dokladom pre vydanie príkazu na vybranie.

(2) Podľa príkazu na vybranie vydaného krajskou správou nemocenského poistenia prevedie peňažný ústav z účtu závodu na účet krajskej správy nemocenského poistenia prostriedky na úhradu nezaplateného poistného a penále až do výšky doloženej vykonateľným platobným výmerom alebo vykonateľným výkazom nedoplatkov poistného. Úhrada sa vykoná podľa predpisov o príkazoch na vybranie; úhrada nezaplateného poistného má pritom povahu úhrady na mzdy a platy.

§ 32

Na základe vykonateľného platobného výmeru alebo vykonateľného výkazu nedoplatkov poistného možno nezaplatené poistné s príslušenstvom a penále vymáhať súdnou alebo správnu exekúciou.

§ 33**Premlčanie poistného**

(1) Právo vyrubiť poistné sa premlčuje v 5 rokoch odo dňa zročnosti.

(2) Ak sa závod vôbec neprihlásil na zápis do registra závodov, premlčuje sa právo vyrubiť poistné v 10 rokoch.

(3) Právo vymáhať poistné sa premlčuje v 5 rokoch, alebo ak ide o prípad uvedený v odseku 2, v 10 rokoch odo dňa zročnosti; ak sa poistné vyrubilo, premlčuje sa toto právo v 5 rokoch odo dňa, keď závod bol upovedomený o jeho vyrubení.

(4) Ak sa vykonal úkon, ktorý smeruje k zisteniu výšky poistného, k jeho vyrubeniu alebo vymáhaniu, začne sa nová premlčacia doba odo dňa, keď sa závod o tom dozvedel.

(5) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov platia obdobne aj o penále.

§ 34**Vrátenie poistného**

Poistné alebo penále zaplatené bez právneho dôvodu sa vráti bez úrokov, ak sa bude požadovať naspäť do 3 rokov po uplynutí kalendárneho roku, v ktorom sa zaplatilo, pokiaľ závod nemá iný zročný záväzok z vykonávania nemocenského poistenia. Náklady na dávky medzitým už poskytnuté sa od tohto poistného odpočítajú.

Piata časť**Konanie vo veciach nemocenského poistenia****Prvý oddiel****Konanie v dávkových veciach****§ 35****Predmet dávkového konania**

(1) O peňažných dávkach nemocenského poistenia a o prídavkoch na deti (ďalej len „dávky“) rozhodujú podľa opatrenia a podľa predpisov o dávkach nemocenského poistenia orgány v závode

(§ 7) a okresné a krajské správy (§ 9 a § 9a).

- a) o peňažných dávkach nemocenského poistenia,
- b) o rodinných prídavkoch (ďalej len „dávky“).

(2) Podľa osobitných predpisov rozhodujú odborové orgány v závode o kúpeľnej starostlivosti, o výberovej rekreácii Revolučného odborového hnutia a o detskej rekreácii Revolučného odborového hnutia.

(3) Rozhodovanie o tom, či je zamestnanec neschopný práce, prislúcha orgánom štátnej zdravotníckej správy a platia pre ne osobitné predpisy.

§ 36

Uplatnenie nároku

(1) Nárok na dávky sa uplatňuje u pracovníka určeného závodom, spravidla u príslušného mzdového účtovníka.

(2) Zamestnanec je oprávnený uplatniť nárok na dávky pre seba i svojich rodinných príslušníkov. Rodinný príslušník, prípadne iný oprávnený môže sám uplatniť nárok na dávky, ktoré mu podľa predpisov o dávkach priamo náležia.

(3) Podrobnosti o tom, ako sa uplatňuje nárok na dávky, určujú predpisy o dávkach.
Rozhodovanie v závode

§ 37

Odborový orgán v závode rozhoduje o priznaní alebo nepriznaní dávky, o zvýšení, znížení alebo odňatí dávky, o zmene alebo zastavení výplaty dávky, ako aj o povinnosti zamestnanca, prípadne iného príjemcu dávky vrátiť preplatok na dávkach.

§ 38

(1) Ak prizná odborový orgán v závode dávku, poskytne sa dávka a rozhodnutie sa žiadateľovi neoznamuje.

(2) Ak sa dávka neprizná vôbec alebo v žiadanom rozsahu, ak sa dávka odníme alebo ak sa zníži jej výška alebo zastaví jej výplata, upovedomí o tom predseda odborového orgánu, ktorý o dávke rozhodol, prípadne jeho poverený člen žiadateľa a výslovne ho upozorní, že môže žiadať do 15 dní o písomné rozhodnutie. Ak požiada žiadateľ o vydanie písomného rozhodnutia, musí sa mu doručiť najneskoršie do 7 dní odo dňa, keď oň požiadal.

(3) Rozhodnutie o povinnosti vrátiť neprávom poskytnuté alebo preplatené dávky sa vydáva vždy písomne.

(4) Písomné rozhodnutie musí obsahovať označenie orgánu, ktorý ho vydal, rozhodovací výrok, jeho stručné odôvodnenie, dátum vydania a poučenie o odvolaní.

(5) Okresná správa je oprávnená urobiť rozhodnutie namiesto odborového orgánu v závode, ak tento orgán odopiera začať konanie alebo ak sám o veci nerozhodol v lehote, ktorú mu určila okresná správa.

Opravné konanie

§ 39

(1) Zamestnanec sa môže odvolať proti písomnému rozhodnutiu, ktorým sa rozhodlo o dávke pre neho alebo pre jeho rodinných príslušníkov; to isté platí aj pre rozhodnutie o vrátení dávky.

(2) Taktiež sa môže odvolať rodinný príslušník zamestnanca alebo iný oprávnený, ak ide o nárok na dávku, ktorý môže sám uplatniť.

(3) V konaní o povinnosti vrátiť neprávom poskytnutú alebo vyplatenú dávku sa môže odvolať aj závod, ktorému sa má dávka vrátiť, ak sa návrhu na vrátenie preplatku úplne nevyhovelo.

(4) Odvolanie sa podáva do 15 dní odo dňa doručenia písomného rozhodnutia u orgánu, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje. Odvolanie nie je podané oneskorene, ak sa podalo po uplynutí tejto lehoty len preto, že poučenie bolo nesprávne, alebo ak sa podalo v lehote u nekompetentného orgánu.

(5) Odvolanie podané proti rozhodnutiu, ktorým sa dávka odňala alebo znížila alebo ktorým sa zastavila jej výplata, nemá odkladný účinok.

§ 40

(1) Ak rozhodla komisia národného poistenia alebo dielenská komisia národného poistenia, prípadne dielenský výbor, predložia odvolanie závodnému výboru. Závodný výbor môže odvolaniu sám vyhovieť. Ak mu nevyhovie v plnom rozsahu do 15 dní, predloží ho bez meškania okresnej správe nemocenského poistenia.

(2) Ak rozhodol priamo závodný výbor, predloží odvolanie, pokiaľ mu sám v plnom rozsahu do 15 dní nevyhovie, bez meškania príslušnej okresnej správe nemocenského poistenia.

(3) Okresná správa nemocenského poistenia odvolanie prejedná a rozhodne o ňom.

§ 41

Proti rozhodnutiu okresnej správy nemocenského poistenia možno podať do 15 dní odo dňa jeho doručenia ďalšie odvolanie ku krajskej správe nemocenského poistenia. Rozhodnutie krajskej správy nemocenského poistenia je konečné.

§ 41a

O odvolaní proti rozhodnutiu odborového orgánu v závode, ktorý je v obvode hlavného mesta Prahy alebo hlavného mesta Slovenska Bratislavy, rozhoduje príslušná obvodná komisia (§ 9a ods. 7). O odvolaní proti jej rozhodnutiu rozhoduje správna komisia príslušnej Pražskej správy alebo Bratislavskej správy. Ustanovenia § 40 a 41 platia v ostatnom aj tu.

§ 42

Rozhodnutie o odvolaní sa vydáva písomne. Ustanovenie § 38 ods. 4 platí obdobne.

Druhý oddiel
Konanie v iných veciach než dávkových

§ 43

Rozhodovanie okresnej a krajskej správy nemocenského poistenia

(1) O vzniku, trvaní alebo zániku poistenia (poistného pomeru), o druhu poistného pomeru a o iných otázkach poistného pomeru rozhoduje v sporných prípadoch okresná správa nemocenského poistenia. Okresná správa nemocenského poistenia ukladá tiež platenie prirážky k poistnému.

(2) Proti rozhodnutiu okresnej správy nemocenského poistenia vo veciach uvedených v odseku 1 možno podať do 15 dní odo dňa jeho doručenia odvolanie. Odvolanie predloží okresná správa nemocenského poistenia na rozhodnutie krajskej správy nemocenského poistenia.

(3) Krajská správa nemocenského poistenia rozhoduje

- a) o poistnom a o penále,
- b) o odvolaniach proti rozhodnutiam okresnej správy nemocenského poistenia vo veciach uvedených v odseku 1.

(4) O sporných otázkach poistného pomeru uvedených v odseku 1 a o platení prirážky k poistnému rozhoduje v hlavnom meste Prahe a v hlavnom meste Slovenska Bratislave príslušná obvodná komisia. O odvolaní proti jej rozhodnutiu rozhoduje správna komisia príslušnej Pražskej správy alebo Bratislavskej správy.

(5) Rozhodnutie vo veciach uvedených v predchádzajúcich odsekoch sa vydáva písomne. Musí obsahovať označenie orgánu, ktorý ho vydal, rozhodovací výrok, jeho stručné odôvodnenie, dátum vydania a poučenie o opravnom prostriedku.

(6) Rozhodnutie podľa predchádzajúcich odsekov sa doručuje občanom a organizáciám, k ktorým sa priamo dotýka. Rozhodnutie vo veciach poistného pomeru sa doručuje vždy ako občanovi, o ktorého pomer ide, tak i závodu, pre ktorý je alebo bol činný, prípadne v ktorom by sa malo vykonávať jeho poistenie. Rozhodnutie o prirážke k poistnému sa oznamuje tiež orgánu, ktorý rozhodol o nedostatkoch, z dôvodov ktorých sa prirážka ukladá.

§ 44

Opravné konanie pred súdmi

Proti rozhodnutiu krajskej správy nemocenského poistenia v iných než dávkových veciach možno podať opravný prostriedok k súdu. O príslušnosti a konaní platia ustanovenia občianskeho súdneho poriadku o veciach nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia (poistenia).

Tretí oddiel

Spoločné ustanovenia o konaní

§ 45

Všeobecné zásady konania

(1) Z účasti na rozhodovaní v odborovom orgáne je vylúčený účastník konania a osoby jemu blízke. V opravnom konaní je z účasti na rozhodovaní vylúčený aj ten, kto sa v tej istej veci zúčastnil už skôr rozhodovania.

(2) Účastník konania má byť pred rozhodnutím spravidla vypočutý.

(3) Odborové orgány konajú bez zbytočných formalít. Pritom všestranne dbajú, aby sa čo najúplnejšie a najúčelnejšie zistil skutočný stav vecí, aby sa rozhodovalo rýchle a aby spravodlivým rozhodovaním sa upevňovala socialistická zákonnosť.

(4) Rozhodnutie musí byť jasné a určité a musí zodpovedať zistenému skutkovému stavu a platným predpisom.

§ 46

Právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia

(1) Rozhodnutie odborového orgánu vo veciach nemocenského poistenia nadobúda právoplatnosť, ak ho už nemožno napadnúť opravným prostriedkom.

(2) O vykonateľnosti platobného výmeru a výkazu nedoplatkov poistného platí ustanovenie § 30. Ostatné rozhodnutia odborových orgánov vo veciach nemocenského poistenia sú vykonateľné, ak nadobudli právoplatnosť.

§ 47

Spôsobilosť na konanie pred súdom

(1) Pokiaľ osobitné predpisy neustanovujú inak, zastupuje vo veciach nemocenského poistenia Správu v konaní pred súdom krajská správa, ktorá je pre prerokúvanú otázku príslušná podľa § 9a ods. 2.

(2) Krajská správa je tiež oprávnená v mene Správy vymáhať poistné, prirážku k poistnému, penále, ako aj náhrady škody a náhrady vyplatených dávok.

(3) Česká správa a Slovenská správa sú oprávnené prevziať v konaní pred súdom zastúpenie Správy namiesto príslušnej krajskej správy alebo poveriť zastúpením namiesto nej niektorú inú podriadenú organizačnú zložku Správy.

Šiesta časť

Vykonávanie nemocenského poistenia zamestnancov malých závodov

§ 48

Platnosť predpisov

Pre vykonávanie nemocenského poistenia zamestnancov malých závodov platia ustanovenia tohto opatrenia s odchýlkami určenými v tejto časti. Neplatia však pre ne ustanovenia § 12 ods. 1 až 4, § 13 a §§ 15 až 17.

§ 49

Okresná správa nemocenského poistenia

Pri vykonávaní nemocenského poistenia zamestnancov malých závodov okresná správa nemocenského poistenia okrem úloh uvedených v § 9 plní primerane tiež úlohy, ktoré inak majú pri vykonávaní poistenia odborové orgány v závode, ako aj úlohy, ktoré pritom majú závody. Na území hlavného mesta Prahy plní i tieto úlohy Pražská správa nemocenského poistenia.

§ 50

Ohlášky na poistenie

(1) Malý závod nepodáva prihlášky, odhlášky a hlásenia zmien do registra závodov.

(2) Malý závod je povinný prihlásiť na okresnej správe nemocenského poistenia na predpísanom tlačíve zamestnanca na poistenie do 7 dní odo dňa vstupu do zamestnania a uviesť na prihláške, ak je ku vzniku pracovného pomeru predpísaný súhlas okresného národného výboru, údaje o udelení tohto súhlasu. Taktiež je povinný odhlásiť na okresnej správe nemocenského poistenia zamestnanca, s ktorým sa rozviazal pracovný pomer alebo ktorý bol premiestnený do iného závodu (malého závodu), a to do 7 dní odo dňa rozviazania pracovného pomeru alebo premiestnenia. Malý závod na území hlavného mesta Prahy podáva tieto hlásenia Pražskej správe nemocenského poistenia.

(3) Ak neprihlási alebo neodhlási malý závod zamestnanca v lehote určenej v predchádzajúcom odseku, môže okresná správa nemocenského poistenia (Pražská správa nemocenského poistenia) uložiť malému závodu penále vo výške od 10 Kčs až do 1000 Kčs. Uložené penále je malý závod povinný odvieť krajskej správe nemocenského poistenia (Pražskej správe nemocenského poistenia).

§ 51

Poistné

(1) Pre výpočet, vykazovanie a odvod poistného za zamestnanca malých závodov neplatia ustanovenia o odpočítaní dávok od poistného. Malý závod predkladá krajskej správe nemocenského poistenia výkaz poistného a odvádza jej celé ročné poistné.

(2) Ak neprihlásil malý závod zamestnanca na poistenie, premlčuje sa právo vyrubiť poistné v 10 rokoch odo dňa zročnosti.

(3) Inak platia o poistnom za zamestnanca malých závodov primerane ustanovenia §§ 21 až 34.

§ 52

Malé závody súkromného sektora

(1) V súkromnom hospodárstve má povinnosti uložené malému závodu zamestnávateľ, a ak je zamestnávateľov niekoľko, každý z nich.

(2) Za poistné a penále, ktoré dlhuje zamestnávateľ a ktoré sa stali zročnými v dobe trvania spoločnej domácnosti, ručí manžel zamestnávateľa.

(3) Poistné s príslušenstvom a penále, vymáhané súdnou alebo správnu exekúciou, majú v exekučnom konaní poradie pohľadávok štátu na verejných dávkach. Konanie vo veciach nemocenského poistenia pracovníkov malých závodov

§ 53

Pre konanie vo veciach nemocenského poistenia pracovníkov malých závodov primerane platia ustanovenia piatej časti. Pre konanie v dávkových veciach platia tieto odchýlky:

- a) Nárok na dávky sa uplatňuje na okresnej správe, na území hlavného mesta Prahy na Pražskej správe, na území hlavného mesta Slovenska Bratislavy na Bratislavskej správe.
- b) V dávkových veciach rozhodujú dávkové komisie zriadené okresnými správami. V Prahe a Bratislave v dávkových veciach rozhodujú obvodné komisie.
- c) O odvolaní proti rozhodnutiu dávkovej komisie rozhoduje správna komisia okresnej správy; proti jej rozhodnutiu sa možno odvolať na krajskú správu. Jej rozhodnutie je konečné.
- d) O odvolaní proti rozhodnutiu obvodnej komisie v Prahe rozhoduje správna komisia Pražskej správy, o odvolaní proti rozhodnutiu obvodnej komisie v Bratislave správna komisia Bratislavskej správy. Ich rozhodnutia sú konečné.

§ 54

Ustanovenia tejto časti platia primerane pre vykonávanie nemocenského poistenia občanov, u ktorých nie je daná príslušnosť okresnej správe nemocenského poistenia (Pražskej správe nemocenského poistenia) podľa sídla malého závodu. Príslušná je tu okresná správa nemocenského poistenia, v obvode ktorej má takýto občan bydlisko; ak má bydlisko na území hlavného mesta Prahy, je príslušná Pražská správa nemocenského poistenia.

Siedma časť**Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia****§ 55**

Pri exekúcii na dávky, pokiaľ je podľa povahy veci prípustná, sa u zamestnancov závodov (§ 5 ods. 1) za poddĺžníka považuje závod.

§ 56

Ustanovenia platných predpisov, podľa ktorých skorší nositelia nemocenského poistenia neboli povinní platiť dane, dávky a poplatky, platia pre Revolučné odborové hnutie a jeho orgány, pokiaľ spravujú a vykonávajú nemocenské poistenie.

§ 57

(1) Ústredná rada odborov vydá vyhláškou v úradnom liste podrobnejšie predpisy

- a) v dohode s Ministerstvom financií o registri závodov, poistnom, prirážke k poistnému, o penále a o vyberaní prostriedkov na výplatu dávok nemocenského poistenia v závodoch,
- b) o konaní a rozhodovaní v dávkových veciach nemocenského poistenia.

(2) Ústredná rada odborov môže upravovať podrobnosti organizácie a vykonávania nemocenského poistenia zamestnancov, najmä podrobnosti o pôsobnosti odborových orgánov.

(3) Ústredná rada odborov môže v odôvodnených prípadoch určiť pre organizáciu a vykonávanie nemocenského poistenia niektorých skupín pracovníkov odchýlky od tohto opatrenia.

§ 58

Oprávnenia a úlohy, ktoré podľa iných predpisov náležia vo veciach nemocenského poistenia ústredným výborom odborových sväzov a ktoré nezodpovedajú ich pôsobnosti, ako je vymedzená v tomto opatrení, prechádzajú 1. januárom 1959 na krajské odborové rady; celoštátne úpravy vykonáva Ústredná rada odborov po prejednaní s ústredným výborom kompetentného odborového sväzu .

§ 59

(1) Vo veciach nemocenského poistenia, v ktorých sa konanie začalo pred 1. januárom 1959, prechádza ďalšie konanie a rozhodovanie 1. januárom 1959 na orgány kompetentné podľa tohto opatrenia. Do konaní vedených vo veciach nemocenského poistenia pred súdmi vstupujú od 1. januára 1959 namiesto ústredných výborov odborových sväzov príslušné krajské odborové rady.

(2) Rozhodnutia a úpravy vykonané v zhode s ustanoveniami tohto opatrenia pred 1. januárom 1959 sa považujú za vykonané podľa tohto opatrenia.

§ 60

Zrušuje sa opatrenie Ústrednej rady odborov o organizácii a vykonávaní nemocenského poistenia zamestnancov uverejnené vyhláškou predsedu vlády č. 100/1953 Zb. v znení vyhlášky č. 65/1955 Zb.; taktiež sa zrušujú predpisy podľa neho vydané, pokiaľ odporujú úprave obsiahnutej v predchádzajúcich ustanoveniach.

§ 61

Toto opatrenie nadobúda účinnosť 1. januárom 1959.

Čl. III**Prechodné ustanovenia**

(1) Ustanovenia tohto opatrenia o opravnom konaní v dávkových veciach nemocenského poistenia (§§ 39 až 42) platia i pre konanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam odborových orgánov v dávkových veciach vydaným pred 1. januárom 1961, o ktorých do tohto dňa sa nerozhodlo. Ak sa však opravný prostriedok proti rozhodnutiam odborového orgánu pred 1. januárom 1961 už predložil krajskému výboru odborového sväzu, rozhodne o ňom tento krajský výbor.

(2) Rozhodnutia a úpravy vykonané pred 1. januárom 1961 v zhode s ustanoveniami tohto opatrenia považujú sa za vykonané podľa tohto opatrenia.

Čl. II

1. Vykazovanie, zúčtovanie a úhrada dávok a poistného sa uskutočňuje podľa tohto opatrenia začínajúc dávkami a poistným zúčtovanými v zúčtovacej a výplatnej listine za mesiac január 1967.
2. Ustanovenie § 27 o prirážke k poistnému v znení tohto opatrenia sa použije prvý raz pre prirážku k poistnému za mesiac január 1967.

Čl. II

Vo veciach nemocenského poistenia, v ktorých sa konanie začalo pred 1. januárom 1969, prechádza ďalšie konanie a rozhodovanie 1. januárom 1969 na orgány príslušné podľa tohto opatrenia. Ustanovenia nového znenia piatej časti (§ 34 až 47) a § 53 opatrenia platia od 1. januára 1969 aj pre konania začaté pred týmto dňom, ak sa v nich do 31. decembra 1968 právoplatne nerozhodlo.

Predseda Ústrednej rady odborov:

Zupka v. r.

- *) § 58 zákona č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov.
- *) Napr. vyhláška č. 143/1965 Zb. o poskytovaní peňažných dávok nemocenského poistenia a vyhláška č. 95/1968 Zb. o poskytovaní prídavkov na deti v nemocenskom poistení.
- **) Paragraf 10 ods. 1 a 2 zákona č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu, § 51 vyhlášky č. 42/1966 Zb. o poskytovaní liečebno-preventívnej starostlivosti a § 87 zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení.
- ***) Uznesenie IX. plenárneho zasadnutia Ústrednej rady odborov z 26. septembra 1968.
- †) Právna subjektivita bola Správe udelená podľa čl. 42 stanov Revolučného odborového hnutia uznesením IX. plenárneho zasadnutia Ústrednej rady odborov z 26. septembra 1968.
- *) Vyhláška č. 134/1968 Zb. o uvoľňovaní pracovníkov zo zamestnania na výkon funkcie v Revolučnom odborovom hnutí.
- **) Vládne nariadenie č. 100/1966 Zb. o plánovitom riadení národného hospodárstva v znení vládnych nariadení č. 83/1967 Zb., č. 16/1968 Zb. a č. 148/1968 Zb.
- ***) Zákon č. 112/1966 Zb. o poľnohospodárskej dani.

